

Forslag

til

Lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

Fremsat den 21. februar 1969 af *landbrugsministeren*.

§ 1. Ved ferskvandsfisk forstås i denne lov alle fiskearter, der lever eller yngler i dambrug, vandløb og søer.

§ 2. Landbrugsministeren fastsætter bestemmelser om, hvilke smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk loven skal omfatte, samt om hvilke foranstaltninger der skal træffes for at bekæmpe sådanne sygdomme eller hindre eller begrænse deres udbredelse.

Stk. 2. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler om, hvorledes der skal forholdes i tilfælde af mistanke om, at nogen i et dambrug værende ferskvandsfisk er angrebet af eller døde af en af loven omfattet sygdom.

§ 3. Landbrugsministeren kan efter forhandling med fiskeriministeren for at hindre smittespredning fastsætte bestemmelser om kontrol med handel her i landet med ferskvandsfisk samt æg og sæd af disse og ved udførsel her fra landet stille krav med hensyn til attestation for, at nævnte fisk m. m. er sygdomsfri.

§ 4. Der ydes erstatning af statskassen for fisk, der af veterinærdirektoratet påbydes dræbt og destrueret på grund af en af loven omfattet sygdom. Erstatningen fastsættes af 3 vurderingsmænd, hvoraf 2 udpeges af ministeren efter indstilling af det i § 5, stk. 1, omhandlede udvalg og 1 udpeges af ejeren. Fiskens værdi bestemmes efter dens tilstand ved aflivningen. I beløbet fradrages fiskens destruktionsværdi.

Stk. 2. Såfremt ejeren selv ved sit forhold har givet anledning til, at således aflivede fisk er blevet angrebet af den pågældende sygdom, fortaber han den ret til erstatning af det offentlige, der ellers ville have tilkommet ham.

Landbrugsmin. j. nr. V. 246/68.

Stk. 3. Udgifterne ved taksationsforretningen afholdes af statskassen.

§ 5. Ved administrationen af denne lov og de i medfør heraf udstedte bestemmelser bistås landbrugsministeren af et udvalg, der nedsættes af ham, og hvori repræsentanter for de interesserede organisationer skal have sæde.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan pålægge dambrugere at give veterinærdirektoratet de oplysninger, der er nødvendige til at føre et register over dambrug, som er fri for de af denne lov omfattede sygdomme.

§ 6. Til delvis dækning af udgifterne ved de i medfør af loven iværksatte bekæmpelsesforanstaltninger pålægges der hvert dambrug en afgift, der fastsættes af landbrugsministeriet efter forhandling med det i § 5, stk. 1, nævnte udvalg.

Stk. 2. Udgifterne ved gennemførelse af en i medfør af loven fastsat kontrol med udførsel af ferskvandsfisk samt æg og sæd af sådanne fisk afholdes af vedkommende eksportør.

§ 7. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne eller af forbud eller påbud i henhold til forskrifterne.

Stk. 2. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber el. lign., kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 8. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 9. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

F. t. l. om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

I tiden siden 2. verdenskrig er der sket en væsentlig stigning i produktionen af ørreder i dambrug her i landet. Der findes i alt ca. 600 dambrug i Danmark, der producerer ørreder, hvoraf en meget væsentlig del eksporteres. Eksporten af ørreder og ørredæg androg i 1967 ca. 90 mill. kr. Importen af ørreder har i en række lande medført, at man i disse søger at sikre sig mod indslæbning af smitsomme ørredesygdomme. I USA er der således fra 1. juli 1968 stillet krav om, at ørreder, der indføres, skal være ledsaget af et veterinærtifikat, der bekræfter, at ørrederne er fri for den såkaldte Drejesyge (myxosomiasis) og for virussygdommen Egtvedsyge (regnbueørredens hæmorrhagiske virusseptikæmi). Fra svensk side tillades indførsel af levende ørreder kun fra dambrug, der må anses frie for såvel Egtvedsyge som Byldeyge (furunkulose). Skal man på længere sigt hindre, at smitsomme ørredesygdomme vinder yderligere indpas i de danske dambrug og dermed besværliggør eller måske hindrer eksporten af ørreder, er det nødvendigt at tilvejebringe et lovmæssigt grundlag for gennemførelse af landsomfattende kontrolforanstaltninger og for bekæmpelse af sygdomme, der måtte vinde indpas i danske dambrug. Det er beregnet, at de forskellige ørredesygdomme, overvejende Egtvedsyge, betyder et årligt tab af ørreder til en værdi af adskillige millioner kroner.

De administrative udgifter i forbindelse med gennemførelse af de i lovforslaget omhandlede bekæmpelses- og kontrolforanstaltninger vil være dels udgifter til ansættelse af personale i veterinærdirektoratet og statens veterinære serumlaboratorium, dels udgifter til indretning af laboratorielokaler og til laboratorieudstyr samt til laboratiemæssige undersøgelser på statens veterinære serumlaboratorium.

For at statens veterinære serumlaboratorium kan påtage sig de i forbindelse med eksportkontrol med ørreder bl. a. fra U.S.A. krævede virologiske laboratorieundersøgelser og de laboratiemæssige opgaver i forbindelse med bekæmpelses- og kontrolforanstaltninger, vil det være nødvendigt at indrette 3 bestående lagerlokaler i laboratoriets afdeling i Århus til laboratoriebrug. Udgifterne herved anslås at beløbe sig til ikke over 1,0-1,5 mill. kr., men et mere sikkert skøn kan først foreligge, når et skitseprojekt er udarbejdet. Da lokaleindretningen af tidsmæssige grunde ikke kan ventes tilendebragt i finansåret 1969-70, vil afholdelsen af udgiften blive fordelt på 2 finansår.

De administrative udgifter i forbindelse med de i lovforslaget omhandlede bekæmpelsesforanstaltninger vil være udgifter til ansættelse af personale i veterinærdirektoratet og statens veterinære serumlaboratorium, ligesom det findes hensigtsmæssigt af hensyn til en effektivisering af sygdomsbekæmpelsen, at der ved Den kgl. veterinær- og landbohøjskoles afdeling for fiskesygdomme (i instituttfællesskab med højskolens ambulatoriske klinik) skabes bedre mulighed for løsning af forskningsopgaver inden for fiskesygdomsområdet gennem ansættelse af en dyrlæge og en teknisk medhjælper.

Personaleudvidelsen i veterinærdirektoratet vil omfatte 1 dyrlæge og 1 kontordame.

I statens veterinære serumlaboratorium vil personaleudvidelsen i forbindelse med loven — bortset fra den oven for nævnte kontrol med ørreder til eksport — omfatte 7 laboranter, som dog først forventes ansat efter udførelsen af ovennævnte laboratorieindretning fra begyndelsen af finansåret 1971-72.

Udgifterne kan anslås til følgende årlige beløb: Veterinærdirektoratet:

Lønudgifter	95.000 kr.
Rejseudgifter	12.000 -
Kontorholdsudgifter	5.000 -
I alt	112.000 kr.

Statens veterinære serumlaboratorium:

Lønudgifter	155.000 kr.
Driftsudgifter	250.000 -
I alt	405.000 kr.

Herudover anslås de øvrige årlige udgifter til sygdomsbekæmpelsen bl. a. aflivning og destruktions af ørreder — overvejende yngel — til ca. 80-100.000 kr.

Lovforslaget vil ikke give sig udslag i personaleforøgelse i landbrugsministeriet.

Dambrugserhvervet vil bidrage til afholdelse af fornævnte udgifter, idet der vil blive pålagt hvert dambrug en årlig afgift, der skal indbringe et samlet beløb på ca. 100.000 kr. om året. Foruden nævnte årlige afgift vil det påhvile dambrugserhvervet gennem betaling for ønskede eksportundersøgelser at udrede de med eksportkontrollen forbundne årlige udgifter på statens veterinære serumlaboratorium, der forventes at ville andrage højst 250.000 kr. til lønning af 1 dyrlæge, 4 laboranter og 1 kontordame og evt. 1 betjent samt ca. 250.000 kr. i driftsudgifter, i alt 500.000 kr. Disse udgifter vil til enhver tid blive afpasset efter hvad der kræves af laboratorie-

undersøgelser til imødekommelse af importlandenes attestkrav.

Såfremt der regnes med, at lokaleindretningen på statens veterinære serumlaboratorium først kan være tilendebragt i begyndelsen af finansåret 1971-72, vil de maksimale driftsudgifter i de 3 førstkomende finansår kunne sættes til følgende:

	1969-70 kr.	1970-71 kr.	1971-72 kr.
Lønninger m. v.	112.000	112.000	1.017.000
Erstatning	80.000	100.000	100.000
Afgift m. m.	÷ 100.000	÷ 100.000	÷ 600.000
I alt	92.000	112.000	517.000

Når administrationen henlægges under landbrugsministeriet, skyldes det, at bekæmpelsesarbejdet og den attestudstedelse, der kræves fra importlandene, naturligt hører hjemme under veterinæradministrationen.

Lovforslaget er tiltrådt af De forenede ørredproducenter, Dambrugereforeningen, Sammenslutningen af danske ørredeksportører og Ferskvandsfiskeriforeningen.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til § 2.

Stk. 1. Landbrugsministerens beføjelser i henhold til denne bestemmelse udøves efter forhandling med fiskeriministeren. Iværksættelse af foranstaltninger forudsætter, at en af loven omfattet sygdommen konstateres. De sygdomme, man i første række skal have opmærksomheden henvendt på, er:

1. *Egtvedsyge* (regnbueørredens hæmorrhagiske virusseptikæmi). Sygdommen fremkaldes af et virus og angriber regnbueørreden (*Salmo gairdneri*) og undtagelsesvis bækørreder (*Salmo trutta*). Spredning sker med levende fisk (og muligvis med æg) og kan ske nedstrøms, men tilsyneladende ikke modstrøms.

Ad frivillighedens vej er der oprettet et i statens veterinære serumlaboratoriums Århusafdeling beroende register over et antal dambrug, hvoraf ca. 100 må anses for at være fri for sygdommen.

Hjemmelen vil blive brugt til såvel bekæmpelse af landsomfattende karakter som bekæmpelse inden for lokalt afgrænsede områder.

Ved bekæmpelsen vil man gå frem vandløbsvis, idet der begyndes med den øverste del af vandløbet, således at bekæmpelsen omfatter enkelte inficerede dambrug eller en gruppe af dambrug, der er beliggende ved et naturligt afgrænset vandløbsområde. I sådanne tilfælde vil det være betydningsfuldt, at det kan pålægges et mindretal af dambrug inden for

en sådan gruppe at gå ind for en af det i § 5, stk. 1, nævnte udvalg godkendt bekæmpelsesplan, da en sådan minoritet på grund af dambrugenes indbyrdes afhængighed kan virke hæmmende på sygdomsbekæmpelsen. Bekæmpelsen gennemføres ved at tømme dambruget fuldstændigt for fisk og tørlægge det i mindst 1 måned. Desinfektion af dammene sker med brændt kalk eller kalkkvælstof og af utensilier med formalin. Etablering af ny besætning og senere supplering af denne skal ske ved indkøb fra sygdomsfri dambrug. Såfremt bekæmpelsen gennemføres på et tidspunkt, hvor der er relativt få fisk på dambruget — som regel det tidlige forår — kan bekæmpelsen gennemføres uden store ulemper eller udgifter, idet den resterende fiskebestand indtil videre kan sælges til andre inficerede dambrug til videre opdræt.

Det har været overvejet, om der skulle ydes erstatning eller tilskud til denne bekæmpelse. Der synes imidlertid ikke at være tilstrækkeligt grundlag for erstatning eller tilskud, idet en heldigt gennemført sygdomsbekæmpelse i sig selv anses at ville forøge dambrugets rentabilitet så meget, at det øjeblikkelige driftstab i forbindelse med sygdomsbekæmpelsen hurtigt opvejes.

I det omfang fisk beordres dræbt af veterinærdirektoratet ydes der erstatning for tabet. Driftstab i forbindelse med bekæmpelsen erstattes ikke.

Inden dambruget kan registreres som frit for Egtvedsyge, bør det observeres gennem en vintersæson, ligesom der bør gennemføres halvårslige stikprøvemæssige virologiske undersøgelser af fiskebestanden.

2. *Smitsom pankreasnekrose (I.P.N.)*. Sygdommen fremkaldes af et virus og kan angribe alle laksefisk i ung alder.

Sygdommen kan overføres med æg, og avlsfiskene (moderfiskene) er smittebærere.

Til sikring af sygdomsfrihed foretages dels kliniske observationer af yngelen dels virologiske undersøgelser af denne og af moderfiskebestanden.

Der kan blive tale om udryddelse af en angrebet yngelbestand. Der bør i sådanne tilfælde betales en vis erstatning.

3. *Byldeyge (Furunculose)*. Sygdommen fremkaldes ved infektion med *Aeromonas salmonicida* og angriber alle laksefisk.

Smitte sker med levende fisk, øjenæg og måske med organisk materiale nedstrøms.

Til sikring af sygdomsfrihed gennemføres bakteriologiske undersøgelser af fiskebestanden ved stikprøveundersøgelser gennem den varme årstid.

4. *Drejesyge (Myxosomiasis)*. Sygdommen frem-

kaldes af angreb af den encellede snylter: Myxosoma cerebralis og angriber regnbueørred og kildørred, medens bækorred er modstandsdygtig. Smitten sker med sporer, der kan findes i dambunden og føres videre fra et til et andet dambrug nedstrøms eller ved køb af inficeret fisk. Drejesyge bekæmpes ved at opdrætte fiskene i bassiner i sporefrit vand til opnåelse af 6-7 cm's længde.

Stk. 2. Der ønskes hjemmel til bl. a. at pålægge vedkommende dambruger pligt til at gøre anmeldelse til veterinærmyndighederne, når der er grund til at tro, at de i hans dambrug værende fisk er angrebet eller dør af en af loven omfattet sygdom. På nuværende stadi af sygdomsbekæmpelsen er der ikke grundlag for at pålægge en sådan forpligtelse. Endvidere kan det være nødvendigt for at hindre mulig smittespredning at forbyde salg af æg eller yngel, indtil mistanke om sygdommens tilstedeværelse er endelig bekræftet eller afkræftet.

Til § 3.

Af eksportmæssige grunde må der være hjemmel til at stille krav om attestation ved udførsel af ferskvandsfisk m. m. samt til attesternes indhold. Eksempelvis har U.S.A. stillet krav om officiel attestation for sygdomsfrihed ved import af ørreder her fra landet. Krav om attestation vil indtil videre ikke blive stillet, medmindre vedkommende importland fordrer det. Endvidere har bestemmelsen til formål at hindre udbredelse af sygdomme gennem omsætning af ferskvandsfisk og disses æg og sæd. Bestemmelser herom kan ikke forventes udfærdiget, før sygdomsbekæmpelsen har givet sikre resultater.

Til § 4.

Stk. 1. Som det er tilfældet i lovgivningen om smitsomme sygdomme hos husdyrene vil der kunne betales erstatning for tab af fisk, der under sygdomsbekæmpelse beordres dræbt og destrueret af veterinærdirektoratet. De sygdomme, der i denne forbindelse kan komme på tale, er Egtvedsyge og smitsom pankreasnekrose (I.P.N.), jfr. bemærkningerne til § 2. Størrelsen af den årlige udgift til erstatninger anslås som nævnt foran til 80.000 kr. i 1969-70 og 100.000 kr. årlig i de følgende år.

Stk. 3. Størrelsen af taksationsudgifterne er vanskelig at ansætte, men den årlige udgift til dette formål må antages at blive af ringe størrelse og indgår i fornævnte beløb.

Til § 5.

Stk. 1. Man har fundet det hensigtsmæssigt at loven administreres i nært samarbejde mellem erhvervet, den veterinære sagkundskab og landbrugsministeriet, og dette vil bedst kunne ske i et rådgivende udvalg, hvori repræsentanter for bl. a. De forenede ørredproducenter, Dambrugerforeningen og Danske Ørredeksportører skal have sæde. Endvidere skal fiskeriministeriet være repræsenteret i udvalget. Ved behandling af spørgsmål om bekæmpelsesforanstaltninger uden for dambrugene, som berører Ferskvandsfiskerforeningen og Danmarks Sportsfiskerforbund vil en repræsentant for hver af disse kunne indtræde i udvalget.

Stk. 2. Ved bekendtgørelse nr. 286 af 22. juli 1966 om anmeldelse af dambrug har fiskeriministeriet pålagt dambrug, der med salg for øje udklækker æg af ørred eller opdrætter ørred og yngel heraf, at give meddelelse til fiskeriministeriet. På dette grundlag føres der i fiskeriministeriet et register af hensyn til kvalitetskontrollen. Det er ønskeligt, at der skabes hjemmel for veterinærdirektoratet til at føre register over sygdomsfri dambrug. En registrering på dette grundlag er nødvendig af hensyn til attestudstedelsen i henhold til § 3.

Til § 6.

Stk. 1. Afgiften skal som foran anført indbringe ca. 100.000 kr., som udgør erhvervet andel i statskassens samlede udgifter i forbindelse med loven. Afgiften påregnes at ville bestå af et grundbeløb, der er ens for samtlige dambrug, med et tillæg, der gradueres i forhold til størrelsen af det enkelte dambrugs produktion.

Til § 8.

Fra dambrugererhvervet er det stærkt henstillet, at der så hurtigt som muligt tilvejebringes lovgrundlag for bekæmpelse af smitsomme fiskesygdomme, således at man snarest får muligheder for at styre sundhedstilstanden på dette område.